

Koncertna sezona 2017/18

Filharmonijski pandemonijum

Kamerna scena Beogradske filharmonije

Ciklus koncerata kamerne muzike

Tijana Milošević, violina
Boban Stošić, kontrabas
Mihailo Samoran, klarinet
Sava Đurić, fagot
Jovan Savić, truba
Igor Ranković, trombon
Aleksandar Radulović, perkusije

Dirigent: Aleksandar Kojić

Režija: Vlatko Ilić

Vojnik / Đavo: Tamara Krcunović
Narator: Vladica Milosavljević

Vojnika na sceni pravi: Vojislav Klačar, vizuelni umetnik

Video snimak: Boris Šebez, snimatelj / Dobrivoje Milijanović, dizajner zvuka / Rastko Ubović, montažer

Četvrtak, 5. april 2018. godine
Sala Beogradske filharmonije u 19 časova

Igor Stravinski: *Priča o vojniku*
Igor Stravinsky: *The Soldier's Tale*

Deo 1

Uvod. Vojnikov marš. Male arije kraj potoka. Vojnikov marš (repriza). Pastorala. Male arije kraj potoka (repriza)

Deo 2

Vojnikov marš (repriza). Kraljevski marš. Mali koncert. Tri igre (Tango, Valcer, Regtajm). Đavolova igra. Mali koral. Đavolova pesma. Veliki koral. Đavolov trijumfalni marš.

Part 1

Introduction. The Soldier's March. Airs by a Stream. The Soldier's March (reprise). Pastorale. Airs by a Stream (reprise).

Part 2

The Soldier's March (reprise). The Royal March. A Little Concert. Three Dances (Tango, Waltz, Ragtime). The Devil's Dance. Little Choral. The Devil's Song. Great Chorale. Triumphal March of the Devil.

Prevod na srpski sa engleskog: Zia Gluhbegović

Priča o vojniku Igora Stravinskog (1882-1971) nastala je 1918. godine, tokom kompozitorovog egzila u Švajcarskoj. Premijerno je izvedena 28. septembra iste godine sa velikim uspehom u Opštinskom pozorištu u Lozani, pod upravom Ernesta Ansermea. Autor libreta na francuskom jeziku, baziranog na ruskoj narodnoj bajci, je švajcarski pisac Šarl Ferdinand Rami. Stravinski je ovo delo napisao za septet koji čine violina, kontrabas, klarinet, fagot, truba, trombon i udaraljke. Razlog za ovako mali sastav je nedostatak muzičara koji su uglavnom bili mobilisani, te je Stravinski u dogovoru sa Ramijem napravio muziku za komad krajnje svedene scenografije, pogodan za turneje i izvođenja u malim dvoranama. Stravinski je ubrzo potom priredio i svitu, koja je koncertno izvedena 1920. godine u Londonu, a na sceni je ponovo postavljena tek četiri godine kasnije, kada je izvedena u Berlinu, Parizu, Frankfurtu i Visbadenu.

Priču u dva dela koja je, prema Stravinskovom uputstvu, *igrana, pevana i recitovana*, mogu da tumače tri glumca: Vojnik, Đavo i Narator, koji preuzima i uloge nekoliko sporednih likova. Ulogu Princeze tumači igračica koja je nemi lik.

Priča govori o ruskom vojniku Josifu koji prodaje svoju violinu (zapravo svoju dušu) Đavolu, u zamenu za knjigu koja sadrži događaje koji će se odvijati u budućnosti i uz pomoć koje će steći neizmerno bogatstvo. Vođen dobrim i lošim savetima Naratora i Đavola, violinu gubi na prevaru. Pošto je postavši bogat, izgubio sve do čega mu je stalo, vojnik shvata da materijalne stvari zapravo nemaju nikakvu vrednost i pokušava da povрати ono što je nekada imao. Josif uspeva da vrati violinu izazivajući Đavola na partiju karata koju zna da ne može da dobije. Gubi sav novac, ali dobija natrag svoju dušu i zaslužuje ljubav Princeze. Konačno, vojnik se krišom još jednom vraća u rodni kraj, želeći da vidi majku, i time krši jedini uslov teško osvojene slobode. Približavajući se svom selu, vojnik

ponovo sreće Đavola koji ga čeka, svirajući violinu. Josif pognute glave, polako i bez otpora, odlazi sa Đavolom.

Reč reditelja

Priča o vojniku Stravinskog i *Ramija* je prvi put pred publikom izvedena 1918. godine, u godini nakon Oktobarske revolucije. I kao što u priči *Vojnik* iznova pada pod uticaj Đavola, zbog toga što se na kraju ipak vraća kući, verovatno je i da je za većinu tada raseljenih lica, kao i za samog Stravinskog, pomisao na povratak domu izazivala jezu sličnu onoj, koja bi usledila pri susretu sa nečastivim. To su stvari koje izmiču tumačenjima, ne zato što su nam nepoznate, već zato što su deo doživljaja. One nisu zamisli koje stvaraoci ugrađuju u svoja dela, već čine potku trenutka u kojem jedno delo nastaje. *Vojnik* iz ruske bajke koju beleži Afanasjev, i koja je poslužila kao inspiracija za *Priču o vojniku*, se takođe zatiče u jednom izmenjenom svetu koji prevazilazi njegove moći razumevanja. On je, nakon što je deset godina služio gospodara (kmetstvo se u Rusiji ukida tokom Afanasjevljevog života), nepismen, te mu knjiga koju mu Đavo nudi deluje sasvim beskorisno. Zbog toga će 1918. godine vojniku iz Prvog svetskog rata, koji je opustošio Evropu, biti ponuđen veći ulog – sasvim konkretno, knjiga koja predviđa budućnost, te mu može omogućiti spekulacije na berzi, i on će je uzeti u zamenu za svoju violinu. Motiv sporazuma sa Đavolom, u kojem se duša prodaje za nekakvu prednost (u znanju, zdravlju ili bogatstvu) poreklo vodi još iz srednjevekovnih moraliteta. Ipak, iako u *Priči o vojniku* prepoznajemo tragove ruskog folklor, Marlouovog ili Geteovog *Fausta*, kao i avangardnog duha (ne zaboravimo da dadaizam nastaje 1916. godine), ona se danas izvodi u jednom drugačijem ambijentu, koji sasvim verovatno takođe izaziva jezu kod onih koji u njemu žive. Zbog toga je ova postavka zamišljena kao delo otvoreno za različita tumačenja, a pre svega različite doživljaje. Protagonista naše priče je i vojnik iz Brehtovog komada *Čovek je čovek*, i postatomski antijunak teatra apsurdna (*Beket*, *Ne ja*), beba od papira iz Bondove drame *Crveni, crni, i neuki*, kao i čovek multimedijalnog sveta Pitera Grinaveja. Naposletku, naš junak je žena, daleko manje vidljiva žrtva ratova, kao i mirnodopskih vremena. Svi oni čine mapu inscenacije, koja bi, iako propustiva, trebala da posluži prilikom otkrivanja novih teritorija humanosti.

Vlatko Ilić

Aleksandar Kojić, dirigent, rođen je u Novom Sadu 1984. godine. Posle završenih osnovnih i specijalističkih studija dirigovanja, na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu, usavršavao se na majstorskim kursovima Uroša Lajovica, Marka Stringera, Ervina Ortnera, Fridera Berniusa, Timotija Brauna, Helmuta Rilinga, Tona Kopmana i Rikarda

Mutija. Godine 2009. dobija poziv za mesto stalnog dirigenta u Operi i Baletu Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu.

Pored standardnog operskog repertoara pažnju poklanja i novim operskim ostvarenjima. Izvođenje opere *Mileva*, kompozitorke Aleksandre Vrebalov, nagrađeno je Godišnjom nagradom Srpskog narodnog pozorišta za najbolju opersku predstavu u 2012. godini. Francuska televizija ARTE snimila je izvođenje i emitovala ga šest meseci, nakon čega je ova produkcija ušla u prvih 15 koje je ARTE televizija snimala tokom 2012. Povodom sto godina od rođenja Rudolfa Bručija 2017. godine dirigovao je novosadskom premijerom baleta *Katarina Izmailova*.

Sa ansablom Opere SNP u Novom Sadu, zapaženo je bilo izvođenje kantate Sergeja Prokofjeva *Aleksandar Nevski* kao i Gala koncert povodom 150. godišnjice rođenja Riharda Štrausa. Više puta je nagrađivan godišnjom nagradom SNP-a. Do sada je nastupao sa orkestrom Kamerata akademika, Zrenjaninskim kamernim orkestrom, Beogradskom filharmonijom, Simfonijskim orkestrom RTS-a, Zrenjaninskom filharmonijom, Subotičkom filharmonijom, kamernim okrestrom *Češki virtuoz* iz Brna. Kao klavirski saradnik, korepetitor, saraduje sa operskim pevačima i kamernim muzičarima. Gostovao je u Mađarskoj, Rusiji, Hrvatskoj, Češkoj.

Tamara Krcunović je studirala glumu na Fakultetu dramskih umetnosti, a po završetku studija je prešla na *Conservatoire National Supérieur d'Art Dramatique* u Parizu, gde je saradivala sa profesorom filmske glume Filipom Garelom. U pozorištu je igrala uloge kao što su Julija u *Romeu i Juliji*, Beatris u *Mnogo buke ni oko čega*, Nastjenka u *Belim noćima*, a saraduje i sa autorima poput O. Frljića, S. Spahić, V. Ilića, X. Gale, B. Lavinj, i drugima. Na filmu i televiziji saradivala je sa Stevanom Filipovićem, Nikolom Ljucom, Rejfom Fajnsom, Davidom Depesvijem, Šamimom Sarifom, Lorenom Bulanžom, Dejanom Zečevićem. Njen rad obuhvata filmove *Vlažnost (Berlinale 2016)*, *Flafi (TIFF 2016)*, *Un An*, *Coriolanus*, *La Dernière Plaine*, *Despite the Falling Snow*, kao i serije: *Urgentni centar*, *Ubice moga oca*, *Vojna Akademija*, *Sumnjiva lica*, *Jagodići*.

Vladica Milosavljević je istaknuta filmska, pozorišna i televizijska glumica. Ostvarila je zapažene uloge u brojnim filmskim i televizijskim ostvarenjima, od kojih se mogu izdvojiti filmovi: *Samo jednom se ljubi*, *Splav meduza*, *Još ovaj put*, *Srećna nova '49* i drugi. Članica je *Kačinski* grupe, a od 1980. godine i Jugoslovenskog dramskog pozorišta.

Reditelj **Vlatko Ilić**, docent na katedri za teoriju i istoriju Fakulteta dramskih umetnosti u Beogradu, rođen je 1981. godine u Beogradu. Diplomirao je 2006. godine na Katedri za pozorišnu i radio režiju, kao student generacije Fakulteta dramskih umetnosti. Decembra 2010. godine odbranio je doktorsku disertaciju na Univerzitetu umetnosti u Beogradu i stekao zvanje doktora nauka iz oblasti teorije umetnosti i medija.

Dobitnik je specijalne Sterijine nagrade za režiju (2007), autor knjige *Uvod u novu teoriju pozorišta* i jedan od urednika tematskog zbornika *Pozorište u kontekstu... i ne samo pozorište*. Pored režije, Ilić se aktivno bavi naučno-istraživačkim radom: objavljuje članke, učestvuje u međunarodnim istraživačkim projektima, izlaže na naučnim skupovima u zemlji i inostranstvu (Srbija, Hrvatska, Slovačka, Nemačka, i druge). Redovno saraduje sa dramskim programom Radio Beograda (*Testament ovoga dana*, E. Bond; *Pet nivoa pet*

razgovora dr Svetolika Plesnika i dr Marije Polek, V. Klačar; *Iscljenje*, D. Vuksanović; i druge) Od 2012. do 2014. godine je realizator naučno-istraživačkog projekta *Teorija izvođačkih činova: od dramskog teatra do društvenih promena* pri Akademiji umetnosti Univerziteta u Novom Sadu, a od 2012. godine gostujući profesor na Fakultetu umjetnosti Univerziteta Donja Gorica, Crna Gora. Član je Estetičkog društva Srbije. Autor je velikog broja umetničkih radova u zemlji i inostranstvu.

Vojislav Klačar je umetnik aktivan u oblasti višemedijskog stvaralaštva. Doktorirao je na Univerzitetu umetnosti u Beogradu, na grupi za višemedijsku umetnost, a osnovne studije vajarstva završio je 2006. godine na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu. Iste godine prima Nagradu za osobenu kreativnu inovaciju iz fonda *Miloš Bajić* i upisuje umetničke specijalističke studije slikarstva. Član je Udruženja likovnih umetnika Srbije (ULUS), grupa za proširene medije, od 2007. godine. Višegodišnja umetnička praksa Vojislava Klačara *Kraljevina Koreta* obuhvata: skulpture, crteže, digitalne slike, internet prezentacije, video radove, performanse, dramske tekstove i pozorišne instalacije. Njegovi radovi su realizovani i izlagani u zemlji i inostranstvu: Oktobarskom salonu, galeriji Doma omladine (Beograd), Muzeju savremene likovne umetnosti (Novi Sad), Institutu za studije teatra (Lajpcig), Hebelovom pozorištu (Berlin), itd.

Biografije muzičara Beogradske filharmonije možete pronaći na sajtu www.bgf.rs.